

Energistyrelsen

Høringsnotat vedrørende høring af udkast til bekendtgørelse om støtteordning for nye koncepter til fremme af varmepumper

Kontor/afdeling
Center for Energieffektivitet

Energistyrelsen har den 4. maj 2016 sendt udkast til bekendtgørelse om støtteordning for nye koncepter til fremme af varmepumper i høring med frist for afgivelse af bemærkninger den 1. juni 2016.

Dato
9. juni 2016

J nr. 2016-6135

Energistyrelsen har i alt modtaget 9 høringssvar.

trh/

Dansk Energi har ikke haft bemærkninger.

Der er indkommet høringssvar med bemærkninger fra Landsforeningen af Landsbyerne i Danmark, Det Økologiske Råd, Forbrugerrådet, GeoDrilling, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Dansk Fjernvarme, VedvarendeEnergi og Branchefællesskab for Intelligent Energi.

Svarene har især berørt følgende punkter:

- Afgrænsning af støtteberettigede aktiviteter
- Tekniske krav til støtteberettigede varmepumper
- Øvrige kommentarer og spørgsmål

1. Afgrænsning af støtteberettigede aktiviteter

Landsforeningen af Landsbyerne i Danmark udtrykker opbakning til forretningskonceptet, men fremfører at forretningskonceptet fordrejer konkurrencen i forhold til træpillefyr, som har en mindre CO₂-udledning end elproduktion, og som er en nærliggende løsning af varmeopgaverne i landdistrikterne. Landsforeningen af Landsbyerne i Danmark ønsker derfor, at støtten udvides til også at omfatte træpillefyr.

Energistyrelsens bemærkninger

Støtten skal målrettes en markedsudbredelse af nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper, som er baseret på de erfaringer, der gennem en række demonstrationsprojekter er gjort på området. Forretningskoncepterne har ikke været afprøvet i forbindelse med træpillefyr, og de vurderes heller ikke umiddelbart at kunne anvendes i forbindelse med træpillefyr, da træpillefyr kræver løbende vedligeholdelse og påfyldning. Energistyrelsen vurderer derfor, at en støtteordning til fordel for træpillefyr i givet fald vil skulle iværksættes særskilt frem for som en del af en udbredelsesindsats for nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper. Samtidig gøres opmærksom på, at træpillefyr allerede i dag er begunstiget af væsentligt lavere installationsomkostninger end varmepumper, ligesom træpiller i forhold til el er favoriseret af ikke at være pålagt energifgifter. Samlet set vurderes træpillefyr derfor allerede i dag at stå stærkt som opvarmningsform.

Energistyrelsen

Amaliegade 44
1256 København K

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

VedvarendeEnergi fremfører, at tilskuddet også bør gives til projekter, hvor varmepumper erstatter brug af træpiller, idet træpiller er en begrænset ressource, som i Danmark primært er import.

Energistyrelsens bemærkninger

Støtteordningen vil blive defineret, anmeldt og administreret indenfor rammerne af artikel 41 i den generelle gruppefritagelsesforordning, som giver mulighed for at give investeringsstøtte til fremme af energi fra vedvarende energikilder. Det vurderes, at det ikke er muligt at støtte udfasningen af en form for vedvarende energi (træpiller) med en anden (varmepumper), inden for rammerne af gruppefritagelsesforordningen. Det er derfor ikke muligt at give støtte til projekter, hvor varmepumper erstatter brugen af træpiller.

GeoDrilling ønsker, at tilskudsordningen målrettes jordvarmepumper, idet jordvarme har en højere effektivitet end luft/vand varmepumper.

Dansk Fjernvarme fremfører, at støtteordningen vil favorisere luft/vand varmepumper frem for jordvarme.

Energistyrelsens bemærkninger

Formålet med støtteordningen er at understøtte et markedsgennembrud for nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper generelt. Energistyrelsen er opmærksom på, at jordvarmepumper har nogle tekniske egenskaber, der kan gøre dem mere attraktive end luft/vand varmepumper. For at sikre at den teknisk og økonomisk mest fordelagtige løsning vælges i hvert enkelt tilfælde, gives der metodefrihed til energitjenesteleverandørerne til at vælge den bedst egnede varmepumpe. Det er således ikke intentionen med støtteordningen på forhånd at definere hvilken løsning, der passer bedst i den konkrete situation.

VedvarendeEnergi fremfører, at kravet om at energitjenesteleverandøren skal være tredje part bør fjernes, så ordningen også kan omfatte kooperativer og lignende samejeformer, hvor et antal bygningsejere etablerer et selskab, som ejer og evt. driver varmepumper i bygningsejernes bygninger.

Energistyrelsens bemærkninger

Formålet med støtten er at fremme udbredelsen af nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper, og støtteordningen designes derfor til at bidrage til, at en række energitjenesteleverandører etablerer sig og opererer efter forretningskoncepterne. Støtteordningen skal dermed bidrage til at sikre et velfungerende marked, hvor bygningsejere har mulighed for at vælge mellem en række energitjenesteleverandører til gavn for konkurrencen. Det vurderes, at om end den skitserede model for kooperativer vil kunne bidrage til udbredelsen af varmepumper lokalt, vil de enkelte kooperativer blive for små til selvstændigt at kunne bidrage til at sikre et velfungerende marked.

Geodrilling finder det uhensigtsmæssigt, at virksomheder, der allerede har kompetencer på området, skal kunne opnå støtte til at udrulle forretningsmodellen. Geodrilling mener derfor, at det ikke skal være muligt for virksomheder, der allerede praktiserer forretningsmodellen at søge støtte til nye projekter.

Energistyrelsens bemærkninger

Forretningskoncepterne er udviklet gennem en række demonstrationsprojekter gennemført på vegne af Energistyrelsen 2013-2015. Et mindre antal virksomheder har deltaget i dette arbejde, men konceptet er endnu ikke bredt tilgængeligt for bygningsejere. Formålet med støtteordningen er derfor at understøtte et egentligt markedsgennembrud for forretningskoncepterne, som kan gøre forretningskoncepterne bredt tilgængelige. Det vurderes, at udbredelsen af koncepterne i høj grad vil afhænge af kompetencerne hos de støtteberettigede virksomheder. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at afgrænse virksomheder, der allerede har kompetencer på området fra at deltage i den bredere udrulning af forretningskoncepterne.

Geodrilling fremfører, at tredjepart i bekendtgørelsen er defineret som en anden bygningsejer end energileverandøren og dennes koncernforbundne datterselskaber. Geodrilling anbefaler, at definitionen ændres, så tredjepart defineres som alle former for koncernforbundne selskaber.

Energistyrelsens bemærkninger

Geodrillings bemærkning er relevant, og bekendtgørelsen vil på den baggrund blive ændret, så tredjepart defineres som anden bygningsejer end energitjenesteleverandøren selv, herunder dennes koncernforbundne selskaber.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører fremfører, at såfremt det er hensigten, at støtten skal fremme varmepumper i landområder, bør det præciseres i bekendtgørelsen, at det er en betingelse, at boligen ikke kan tilbydes kollektiv forsyning.

Dansk Fjernvarme foreslår, at tilskud kun kan udbetales til bygninger beliggende i områder, der ikke inden for de næste 10 år planlægges forsynet med fjernvarme.

Energistyrelsens bemærkninger

Det er relevant for såvel energitjenesteleverandører som bygningsejere at have overblik over den nuværende og fremtidige varmeforsyningssituation i et område, da det har stor betydning for relevansen af udskiftningen af oliefyre med fx en varmepumpe. Det vurderes, at en varmepumpe typisk ikke vil være relevant i bygninger beliggende i områder, der inden for en kortere årrække vil blive udlagt til forsyning med fjernvarme, mens en varmepumpe godt kan være relevant i forbindelse med et eksisterende naturgasfyre. Det bør være en konkret erfaring i de enkelte tilfælde, der skal afgøre, om varmepumper er en hensigtsmæssig løsning.

Det er således hensigten, at tilskudsordningen ikke afgrænses til alene at støtte varmepumper i landområder.

For forbrugeren gælder i øvrigt, at man har mulighed for at opsige aftale indgået med energitjenesteleverandøren inden for typisk 6-12 måneder i henhold til lov om forbrugeraftaler. Opsiges aftalen inden for de første 10 år af varmepumpens levetid, vil energitjenesteleverandøren i så fald være forpligtet til at installere varmepumpen hos en anden kunde.

2. Tekniske krav til støtteberettigede varmepumper

Det Økologiske Råd, Forbrugerrådet og Vedvarende Energi fremfører, at der bør være krav om, at de støtteberettigede varmepumper skal være styrbare, således at de også formår at levere fleksibilitet til det omliggende energisystem.

Dansk Fjernvarme spørger, om det vil være en betingelse for at opnå tilskud, at den valgte varmepumpe fremgår af Varmepumpelisten, eller om der er påtænkt andre tekniske krav, som f.eks. jordvarme eller krav til effektivitet for det samlede varmesystem.

Branchefællesskab for Intelligent Energi fremfører, at der ved fremme af nye og eksisterende forretningsmodeller bør ses på mulighederne for, at varmepumperne kan bidrage til fleksibilitet i energisystemet.

Energistyrelsens bemærkninger

Energistyrelsen er opmærksom på potentialet for at udnytte varmepumpers fleksibilitet i energisystemet. Energistyrelsen vurderer dog, at det er vigtigt, at energitjenesteleverandørerne gives så frie rammer som muligt til at sammensætte deres tilbud til deres kunder. Derfor vurderes det uhensigtsmæssigt at stille specifikke tekniske krav til de støtteberettigede varmepumper, som går videre end bygningsreglementets mindstekrav. Det vil således ikke være et krav, at varmepumpen er optaget på Energistyrelsens varmepumpeliste.

Som det fremgår af § 5 i udkastet til bekendtgørelsen, vil Energistyrelsen anvende en objektiv pointmodel til evaluering af indkomne ansøgninger. I pointmodellen vil der bl.a. blive lagt vægt på projektets omkostningseffektivitet vurderet i forhold til varmepumpernes tekniske egenskaber. Som en del af denne vurdering forventes der at blive lagt vægt på bl.a. varmepumpens styrbarhed og effektivitet. Dermed vil energitjenesteleverandørerne blive givet incitament til at levere varmepumper, som fx er styrbare.

Geodrilling foreslår, at tilskud gradueres i forhold til dokumenteret virkningsgrad, så støtten gives efter de faktiske virkningsgrader for varmepumpen og ikke efter de beregnede virkningsgrader.

Energistyrelsens bemærkninger

Formålet med støtteordningen er at understøtte et markedsgennembrud for nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper generelt. For at sikre at den teknisk og økonomisk mest fordelagtige løsning vælges i hvert enkelt tilfælde, gives der metodefrihed til energitjenesteleverandørerne til at vælge den bedst egnede varmepumpe. Det er således ikke intentionen med støtteordningen på forhånd at definere bestemte løsninger, ligesom tilskud ikke vil blive graderet efter virkningsgrader.

Som det fremgår af § 5 i udkastet til bekendtgørelsen, vil Energistyrelsen anvende en objektiv pointmodel til evaluering af indkomne ansøgninger. I pointmodellen vil der bl.a. blive lagt vægt på projektets omkostningseffektivitet vurderet i forhold til varmepumpenes tekniske egenskaber. Som en del af denne vurdering forventes der at blive lagt vægt på bl.a. varmepumpens styrbarhed og effektivitet testet efter DS/EN14825. Dermed gives energitjenesteleverandørerne incitament til at levere varmepumper, som fx er styrbare og som har en høj effektivitet.

Energistyrelsen er opmærksom på, at der typisk er forskel på den målte effektivitet og den beregnede effektivitet, som bl.a. energimærkningen af varmepumper og Energistyrelsens varmepumpeliste er baseret på. De beregnede værdier er dog gode indikatorer på effektiviteten af de forskellige varmepumper og gør det muligt før en installation at sammenligne forskellige varmepumper.

Det vurderes, at såfremt tilskuddet gøres afhængig af den faktiske virkningsgrad, vil støtte først kunne udbetales efter varmepumpen er installeret, og udgifterne er afholdt. Det vil dermed skabe usikkerhed omkring økonomien i projekterne. Endvidere vurderes det, at en gradering af tilskuddet efter faktisk effektivitet vil favorisere varmepumper, der installeres i nyere velisolerede bygninger, mens ældre bygninger typisk vil blive fravalgt, fordi den faktiske effektivitet i disse bygninger vil være relativt lavere pga. bygningens tekniske egenskaber. Endelig bemærkes det, at alle varmepumper, der installeres i danske bygninger, skal overholde bygningsreglementets minimumskrav til effektivitet. Der vil derfor ikke være krav om en vis minimumseffektivitet for det samlede varmesystem.

3. Øvrige kommentarer og spørgsmål

Dansk Fjernvarme spørger, om fjernvarmeselskaber, der lovligt kan etablere individuelle varmepumper som en del af forsyningen, kan søge støtte til etablering af varmepumper hos tredjepart.

Energistyrelsens bemærkninger

Det er ikke hensigten at afgrænse fjernvarmeselskaber eller andre virksomheder fra at ansøge om tilskud til installation af varmepumper efter forretningskonceptet. Dog henledes opmærksomheden på de relevante love og regler for

fjernvarmeselskaber, herunder særligt varmforsyningsloven og kommunalfuldmagtsreglerne.

Dansk Fjernvarme spørger, om slutkunden kan opnå et tilskud på 20.000 kr. til varmepumpen samt få energibesparelser og spare tilskud for konvertering og samtidig også benytte sig af det såkaldte håndværkerfradrag til samme projekt.

Energistyrelsens bemærkninger

Støtten kan udbetales til delvis dækning af energitjenesteleverandørernes omkostninger til indkøb af varmepumper, der installeres hos tredjepart. Støtten udbetales derfor ikke til slutkunder. Det er muligt for slutkunden at opnå støtte fra andre støtteordninger, fx håndværkerfradrag og tilskud som led i energiselskabernes energispareindsats, i det omfang disse ordninger tillader kombinationer af støtte.

Dansk Fjernvarme henviser til den tidligere kampagne "Skrot dit oliefyr", hvor der var mulighed for at opnå op til 25.000 kr. tilskud til eldrevne varmepumper, hvis et oliefyr blev skrottet ved samme anledning. Dansk Fjernvarme spørger, hvor mange projekter med konvertering af oliefyr til eldrevne varmepumper der dengang opnåede 25.000 kr. tilskud.

Energistyrelsens bemærkninger

"Skrot dit oliefyr" var åben for ansøgninger fra 1. marts 2010 og blev lukket for ansøgninger den 30. juni 2011. Boligejerne, som skrottede deres oliefyr, kunne komme i betragtning til tilskud. Ejere af enfamiliehuse kunne få 20.000 kr. ved installation af væske til vand-varmepumpe (jordvarme), 15.000 kr. ved installation af luft til vand-varmepumpe og 10.000 kr. ved installation af fjernvarmeunit.

I alt 5.854 husejere fik tilsagn om støtte til installation af jordvarme, 2.784 fik tilsagn om støtte til luft/vand varmepumpe og 9.341 fik tilsagn om støtte til fjernvarme. Det er muligt at læse mere om effekten af "Skrot dit oliefyr" på

http://www.ens.dk/sites/ens.dk/files/dokumenter/publikationer/downloads/effektvurdering_af_oliefyrsskrotningsordningen.pdf

Dansk Fjernvarme spørger, hvordan man er nået frem til, at tilskuddet skal være på 20.000 kr.

VedvarendeEnergi fremfører, at støttebeløbet ikke bør begrænses til 20.000 kr. pr. varmepumpe, men til 100.000 kr., da det giver mulighed for at konceptet også kan bruges i store bygninger så som skoler og institutioner. VedvarendeEnergi fremfører endvidere, at der ikke er behov for 45 pct. støtte, men at støtteprocenten bør reduceres til maksimalt 35 pct.

Energistyrelsens bemærkninger

Det fremgår af § 3 i udkastet til bekendtgørelsen, at der kan ydes støtte på op til 20.000 kr. pr. varmepumpe, og at støtten gradueres på en skala inddelt i intervaller, som afhænger af antallet af varmepumper. Formålet med støtten er at fremme udbredelsen af nye forretningskoncepter til fremme af varmepumper, og støtten skal derfor bidrage til at en række energitjenesteleverandører etablerer sig og opererer efter forretningskoncepterne. Støtteintensiteten, og dermed forventeligt også støtteprocenten, vil blive reduceret i takt med at energitjenesteleverandørerne installerer varmepumper hos bygningsejere og får oparbejdet kompetencer på området. Udformningen af støtten og den gradvise reduktion skal samtidig forberede dem til tiden efter ophøret af støtteordningen. Et større støttebeløb vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssig. Den præcise støtteprofil vil fremgå af indkaldelse af ansøgninger om tilskud.

Det vurderes, at det i visse tilfælde kan være relevant at anvende fx skoler og lignende som flagskibsprojekter for forretningskoncepterne for dermed at skabe opmærksomhed om løsningen i et lokalområde. Det forventes derfor, at tilskudsordningen tilrettelægges sådan, at energitjenesteleverandørerne vil få mulighed for også at opnå maksimalt 20.000 kr. i støtte pr. varmepumpe der installeres på fx skoler og i lignende bygninger.

Støttebeløbet på op til 20.000 kr. pr. varmepumpe er man nået frem til på baggrund af en markedsundersøgelse af forretningskonceptet, hvor et støttebeløb på op til 30.000 kr. pr. varmepumpe blev undersøgt. På baggrund af resultaterne af undersøgelsen har Energistyrelsen vurderet, at støttebeløbet kunne nedsættes til maksimalt 20.000 kr., for på den måde at kunne støtte indkøbet af et større antal varmepumper. Det er muligt at finde markedsundersøgelsen på http://www.ens.dk/sites/ens.dk/files/dokumenter/side/markedsundersogelse_af_koncept_for_udbredelse_af_varmepumper_i_danmark.pdf

Dansk Fjernvarme spørger, hvordan vil man sikre at tilskud går til konvertering af fossile brændsler.

Energistyrelsens bemærkninger

Det vil være en betingelse for tilskud, at en varmepumpe helt eller delvist erstatter et eksisterende olie- eller naturgasfyr. Delvis erstatning kan fx være ved såkaldt hybridløsninger, hvor en varmepumpe installeres i forbindelse med et eksisterende naturgas- eller oliefyr og dermed nedbringer driftstiden for fyret. Varmepumpen skal dække mere end 50 pct. af behovet for rumvarme og varmt brugsvand. En betingelse for tilskud vil således være, at bygningen, som varmepumpen installeres i, er registreret som opvarmet med oliefyr eller naturgasfyr (eller andre fossile baserede opvarmningsformer) i BBR. Herudover vil det påhvile den enkelte energitjenestevirksomhed at sikre dokumentation for, at varmepumpen erstatter fx et oliefyr.

Dansk Fjernvarme spørger, om støtteordningen skal godkendes af EU.

Energistyrelsens bemærkninger

Støtteordningen vil blive defineret, anmeldt og administreret indenfor rammerne af artikel 41 i den generelle gruppefritagelsesforordning, som giver mulighed for at give investeringsstøtte til fremme af energi fra vedvarende energikilder. Støtteordningen skal derfor ikke godkendes af EU- Kommissionen.